

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาพลักษณ์เป็นภาพที่เกิดขึ้นจากความประทับใจและความทรงจำ ซึ่งมีการสะสมพัฒนาปรับเปลี่ยนไปตามประสบการณ์ที่ได้พบเห็นหรือการมีส่วนร่วม ภาพลักษณ์นั้นจะเป็นไปได้ทั้งด้านบวกและลบ (พรทิพย์ พิมลสินธุ์, 2541) จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่าภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นสามารถมองได้คือ มุมมองที่บุคคลมองบุคคลอื่นหรือองค์การอื่น และมุมมองที่บุคคลมองตนเอง หรือองค์การของตนเองในมุมมองที่บุคคลมองบุคคลอื่น จะมองทั้งในด้านคุณลักษณะ การปฏิบัติตลอดจนบุคลิกภาพของบุคคลอื่น สำหรับมุมมองที่บุคคลอื่นมององค์การอื่น จะมองทั้งลักษณะของความมั่นคงขององค์การและคุณภาพของบุคคลที่อยู่ในองค์การนั้น (พงษ์เทพ วรกิจโกศาทร, 2537) ภาพลักษณ์ขององค์การที่เกิดขึ้นจะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงจุดดี จุดด้อยขององค์การ และบุคคลที่อยู่ในองค์การนั้น ซึ่งสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์การได้ ส่วนมุมมองที่บุคคลมองตนเองนั้นจะมองเกี่ยวกับร่างกายในส่วนที่ปรากฏออกมาภายนอกโดยแสดงออกทางอารมณ์ พฤติกรรม และบุคลิกภาพ (เพ็ญศรี โพธิ์อุบล, 2528) สำหรับมุมมองที่บุคคลมององค์การของตนเอง สตราเซน (Strasen, 1992) ได้นำมาใช้ในการพัฒนาเชิงวิชาชีพ ซึ่งสตราเซน (Strasen, 1992) กล่าวว่าถ้าบุคคลที่อยู่ในองค์การมองภาพลักษณ์ขององค์การตนเองในด้านดี จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความภาคภูมิใจในองค์การของตนเองและแสดงพฤติกรรมของตนเองในด้านดีด้วย อันจะส่งผลให้บุคคลในองค์การให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การ เพื่อทำให้องค์การของตนเองประสบความสำเร็จ แต่ถ้าบุคคลที่อยู่ในองค์การมองภาพลักษณ์ขององค์การตนเองในด้านไม่ดีแล้ว จะทำให้บุคคลในองค์การมีทัศนคติในตนเองต่ำ ขาดความมีคุณค่า ความเชื่อมั่นในตนเอง รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่องค์การของตนเองลดน้อยลงด้วย

นักศึกษาพยาบาลเป็นผู้ที่จะเป็นพยาบาลวิชาชีพในอนาคต และมีส่วนสำคัญในการที่จะพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลต่อไป จากแนวคิดของสตราเซน (Strasen, 1992) ได้ให้แนวคิดสำหรับนักศึกษาพยาบาลในการประเมินภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพตามคุณสมบัติของพยาบาลวิชาชีพว่าควรประกอบไปด้วยด้านต่าง ๆ คือ ระดับการศึกษา การมีความรู้เป็นพื้นฐาน การปฏิบัติระดับวิชาชีพ รูปร่างและบุคลิกภาพส่วนบุคคล คำตอบแทน การสนับสนุนวิชาชีพ การติดต่อสื่อสารเชิงวิชาชีพ และการควบคุมตนเอง ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องยังไม่

พบการศึกษาภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพตามแนวคิดของสตราเซน (Strasen, 1992) แต่จะประเมินภาพลักษณ์พยาบาลโดยใช้การวิเคราะห์จากสื่อต่าง ๆ ซึ่งจะมีการรับรู้ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพทั้งในด้านดีและไม่ดี ถ้านักศึกษาพยาบาลรับรู้ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพด้านดี เช่น มองภาพพยาบาลเป็นนักวิชาชีพ (Kalisch & Kalisch, 1987) ภาพของผู้หญิงชุดสีขาว มีคุณงามความดี (Strasen, 1992) หรือมองว่าลักษณะงานของพยาบาลวิชาชีพเป็นงานที่มีเกียรติ ต้องใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะมีผลดีต่อวิชาชีพการพยาบาล โดยฮามเมอร์ ทัฟท์ และสตราเซน (Hamer & Tufts, 1985; Strasen, 1989; 1992) กล่าวว่า ถ้าบุคคลที่เข้ามาอยู่ในวิชาชีพการพยาบาลมองภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในด้านดี นอกจากจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในความเป็นพยาบาลวิชาชีพของตนเองและวิชาชีพการพยาบาลแล้ว ยังทำให้เกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพอันก่อให้เกิดความตั้งใจ เต็มใจที่จะรับผิดชอบต่อวิชาชีพการพยาบาลของตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดคุณภาพในการปฏิบัติการพยาบาลได้ แต่หากนักศึกษามองภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในด้านไม่ดี เช่น มองพยาบาลว่าเป็นวัตถุทางเพศ (Deloughery, 1998) เป็นภาพผู้ช่วยแพทย์ (อารีย์ สุขก้องวารี, 2538) เป็นภาพผู้ที่ทำให้เกิดความทุกข์ทรมานแก่ผู้ป่วย (Strasen, 1992) หรือมองพยาบาลวิชาชีพว่าต้องปฏิบัติงานหนัก ค่าตอบแทนน้อย ไม่ก้าวหน้า ไม่มีอิสระในการปฏิบัติงาน (ภัทรอำไพ พิพัฒนานนท์ และอำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์, 2539) ก็จะทำให้มีทัศนคติในตนเองต่ำ ความมีคุณค่าและความเชื่อมั่นในตนเองลดลงได้ (Strasen, 1992) การมองภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในด้านไม่ดี นอกจากจะทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลแล้วยังทำให้เกิดความไม่มั่นใจในวิชาชีพการพยาบาล ความตั้งใจ เต็มใจที่จะรับผิดชอบต่อวิชาชีพการพยาบาลก็จะลดลง ซึ่งอาจส่งผลต่อการปฏิบัติงานและคุณภาพการพยาบาลในอนาคตได้ (Michell & Grippando, 1993)

นอกจากการมองภาพลักษณ์ตามแนวคิดดังกล่าวและการวิเคราะห์จากสื่อต่าง ๆ แล้ว ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันและภาพลักษณ์ในอุดมคติ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นจริงจะเกิดควบคู่ไปกับภาพลักษณ์ในอุดมคติ (อวยพร ตันมุขยกุล, 2539) โดยโดยภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงจะเป็นความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นจากการได้รับประสบการณ์จริง ส่วนภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติจะเป็นความคาดหวังของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อพยาบาลวิชาชีพและจะเป็นเป้าหมายของนักศึกษาในการที่จะเป็นพยาบาลวิชาชีพในอนาคต ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงและในอุดมคติเพื่อที่จะทำให้ทราบถึง 1) จุดบกพร่องของภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขให้เป็นภาพที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด ในกรณีที่ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงและภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติแตกต่างกัน 2) ความสอดคล้องของภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงและในอุดมคติ ซึ่งถ้าภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพเป็นด้านดีทั้ง 2 ภาพก็แสดงว่าภาพลักษณ์ในอุดมคตินั้นมีความสอดคล้อง

กับภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งซาราและซูเตอร์ (Zara & Suter, 1987) กล่าวว่า ถ้าภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงและในอุดมคติเป็นด้านดีแล้ว จะทำให้วิชาชีพการพยาบาลมีความแข็งแกร่งมากขึ้นส่วนกรณีที่ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงและในอุดมคติเป็นด้านไม่ดี ก็จำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงภาพทั้ง 2 ภาพ ให้เป็นภาพลักษณ์ที่ถูกต้องต่อไป

การเกิดภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลนั้นจะเกิดขึ้นแตกต่างกันตามปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับนักศึกษาพยาบาล โดยนักศึกษาพยาบาลจะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพยาบาลวิชาชีพทั้งจากประสบการณ์ทางอ้อม เช่น จากสื่อมวลชน ได้แก่ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ (Kalisch & Kalisch, 1987) จากการพูดคุยบอกเล่าจากบิดามารดา ญาติ พี่น้อง (Stevens & Walker, 1993) คนใกล้ชิด เพื่อน (Grossman & Northrop, 1993) และจากประสบการณ์ตรงในการเป็นผู้ป่วยหรือผู้รับบริการด้วยตนเอง (Manniner-Tomey, Schwier, Maricke & Austin, 1990) หรือจากการที่นักศึกษาเข้าสู่สังคมวิชาชีพพยาบาล โดยนักศึกษาจะได้รับข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพยาบาลวิชาชีพทั้งจากอาจารย์พยาบาล (Reilly & Overman, 1992) พยาบาลวิชาชีพที่นิเทศนักศึกษา (McKay, 1993) กลุ่มพี่ เพื่อนนักศึกษาร่วมสถาบัน (Dalme, 1983) นอกจากนี้ประสบการณ์ของนักศึกษาแต่ละชั้นปียังมีส่วนต่อการรับรู้ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพ ดังการศึกษาของเดย์ ฟิลด์ แคมเบล และรูเตอร์ (Day, Field, Campbell & Reutter, 1995) ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จะมีประสบการณ์ที่มีอยู่ก่อนแล้ว หรือจากอาจารย์ผู้สอนในภาคทฤษฎี เพื่อน หรือรุ่นพี่ ซึ่งอาจมองภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในด้านดีว่าเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ มีคุณค่าต่อสังคม หรืออาจมองในด้านไม่ดีว่าพยาบาลวิชาชีพเป็นผู้ช่วยแพทย์ เป็นผู้รับใช้ผู้อื่น ส่วนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 จะเริ่มมีการนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย และพยาบาลวิชาชีพที่นิเทศนักศึกษา ซึ่งภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพอาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ที่พบเห็นทั้งในด้านดีและไม่ดี สำหรับในชั้นปีที่ 3 นักศึกษาเริ่มเรียนรู้จากการปฏิบัติการพยาบาลในคลินิกที่ซับซ้อนมากขึ้น ทั้งจากความรู้และทักษะ นักศึกษาพยาบาลก็จะมี การเปลี่ยนแปลงของภาพลักษณ์อีกเช่นกัน ส่วนชั้นปีที่ 4 นักศึกษาพยาบาลซึ่งเตรียมบทบาทที่จะเป็นพยาบาลวิชาชีพจะมีมุมมองเกี่ยวกับพยาบาลวิชาชีพที่ละเอียด ลึกซึ้งมากขึ้น การรับรู้ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพก็อาจเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นการที่นักศึกษาแต่ละคน แต่ละชั้นปีจะมองภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในด้านดีหรือไม่ดีนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่นักศึกษาพยาบาลได้รับแล้วยังขึ้นอยู่กับให้ความหมายและคุณค่าของวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลด้วย

จากความสำคัญของภาพลักษณ์ดังกล่าว ในต่างประเทศจึงได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพ ดังเช่นการศึกษาของคิกเกอร์ (Kiger, 1993) ที่ศึกษาภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลในสกอตแลนด์ โดยใช้วิจัยเชิงคุณภาพ พบว่าภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่นักศึกษาพยาบาลคาดหวังไว้คือ ลักษณะพยาบาลที่ดีจะต้องมีความ

เสียสละอุทิศตนเพื่อสังคม สนับสนุนให้กำลังใจผู้ร่วมงานและผู้ป่วย ไม่เห็นแก่ตัว ไว้วางใจได้ มีทักษะการติดต่อสื่อสารที่ดี รับฟังปัญหาผู้ป่วย ส่วนการปฏิบัติงานของพยาบาลจะต้องช่วยให้ผู้ป่วยดีขึ้น ได้รับการขอบคุณจากผู้ป่วย มีความสุขในการเป็นพยาบาลวิชาชีพ แต่เมื่อนักศึกษาพยาบาลเข้ามาในสถาบันการศึกษาแล้วพบว่า ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงนั้นเป็นด้านไม่ดี เช่น พยาบาลวิชาชีพนี้เทศอย่างไม่เป็นมิตร นิเทศโดยไม่คำนึงถึงความเป็นบุคคลของนักศึกษา เห็นนักศึกษาเป็นคณงานมากกว่าเป็นผู้เรียน จะทำให้เกิดความไม่สอดคล้องกับภาพลักษณ์ที่คาดหวังไว้ก็จะลาออกขณะที่ศึกษาอยู่ หรือพยายามที่จะเรียนให้จบการศึกษาด้านการพยาบาล เมื่อสำเร็จแล้วก็อาจจะลาออกจากการเป็นพยาบาลได้ เป็นต้น

สำหรับประเทศไทย วิจิตร ศรีสุพรรณ และวิภาดา คุณาวิกติกุล (Srisuphun & Kunaviktikun, 1997) ได้มีการศึกษาภาพลักษณ์การพยาบาลซึ่งครอบคลุมทั้งด้านคุณลักษณะและการปฏิบัติงานของพยาบาลตามการรับรู้ของนักศึกษาและอาจารย์พยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้กรอบแนวคิดของคาร์ลิสซ์และคาร์ลิสซ์ (Kalisch & Kalisch, 1987) พบว่านักศึกษาพยาบาลรับรู้ภาพพยาบาลในด้านดีคือ ภาพนางฟ้าผู้เมตตา (angel of mercy) แต่ในคำถามปลายเปิดภาพลักษณ์พยาบาลที่นักศึกษารับรู้ค่อนข้างไปในด้านลบ คือ พยาบาลปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยแพทย์ ทำตามคำสั่งแพทย์ ทำแต่งงานประจำ พยาบาลไม่จำเป็นต้องฉลาดก็สามารถเป็นพยาบาลได้ แต่ในขณะที่อาจารย์พยาบาลรับรู้ภาพพยาบาลในด้านดีมากกว่านักศึกษา คือ มองเป็นภาพนักวิชาชีพ (careerist) ซึ่งเป็นภาพที่คาร์ลิสซ์และคาร์ลิสซ์ (Kalisch & Kalisch, 1987) ต้องการจะให้เกิดขึ้นด้วยเหตุผลว่า ภาพนักวิชาชีพนั้นเป็นภาพที่แสดงออกของพยาบาลวิชาชีพที่ฉลาดใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน กล้าแสดงความคิดเห็น มีความมั่นใจ มีเหตุผล รักความก้าวหน้า โดยผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงข้อมูลพื้นฐานในการรับรู้ภาพลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาลเท่านั้น ซึ่งยังสรุปไม่ได้ชัดเจนว่าในภาพรวมแล้วนักศึกษารับรู้ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพเป็นเช่นไร อย่างไรก็ตามภาพนักวิชาชีพเป็นภาพที่อาจารย์พยาบาลต้องการให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาล และเป็นวัตถุประสงค์เฉพาะของแผนการพยาบาลและการผดุงครรภ์แห่งชาติ พ.ศ.2540-2549 (สภาการพยาบาล, 2540) ที่กล่าวว่านักศึกษาพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ควรจะต้องมีความรู้ มีทักษะเชิงวิชาชีพและวิชาการ กล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล มีความเป็นนักวิชาการ จึงจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับความเป็นนักวิชาชีพ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและให้การพยาบาลได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ถ้านักศึกษามองภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพเป็นนักวิชาชีพแล้ว นักศึกษาจะนำมาตั้งเป็นเป้าหมายและวางแผนสำหรับตนเองตามภาพลักษณ์ที่นักศึกษารับรู้

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นสถาบันการศึกษาทางการพยาบาลที่ต้องรับผิดชอบในการผลิตนักศึกษาพยาบาลให้เป็นพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งเป็นคณะเดียวในประเทศไทยที่ไม่มีแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือโรงพยาบาลที่อยู่ในสังกัดเดียวกัน จึงต้องจัดการฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพในแหล่งฝึกหลาย ๆ แห่ง (สุนทรวดี เจริญพิเชษฐ์, 2540) โดยนักศึกษา จะได้รับการถ่ายทอดวิชาชีพการพยาบาลทั้งด้านความรู้ ทักษะ ค่านิยม และวิธีการปฏิบัติงาน ในคลินิก จากพยาบาลวิชาชีพในแหล่งฝึกปฏิบัติโดยตรง (นันทนา น้าฝน, 2538) ดังนั้นการที่ นักศึกษาพยาบาลได้สัมผัสกับพยาบาลวิชาชีพจากหลาย ๆ แหล่งฝึกนี้ จะมีผลส่งต่อการรับรู้ ภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นจริงและในอุดมคติ (Young, 1992 cited in Catalano, 1996) นอกจากนี้ ยังมีการเปรียบเทียบภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นจริงกับภาพลักษณ์ที่คาดหวังด้วย ซึ่งภาพลักษณ์ พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นอาจจะเกิดได้ทั้งด้านดีและไม่ดีตามประสบการณ์ที่นักศึกษาพยาบาลแต่ละคนจะได้รับ (Zalar & Suter, 1987)

จากการศึกษาเกี่ยวกับภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพ จึงทำให้ผู้วิจัยซึ่งอยู่ในสถาบันการ ศึกษาโดยตรงมีความสนใจที่จะศึกษาภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพทั้งที่เกิดขึ้นจริงและในอุดมคติ ตามการรับรู้ของนักศึกษาแต่ละชั้นปีและรวมทุกชั้นปีของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ว่าเป็นอย่างไร เปรียบเทียบภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นจริงและในอุดมคติของแต่ละชั้นปีและระหว่าง ชั้นปี ในฐานะที่นักศึกษาจะเป็นบุคคลรุ่นใหม่ในการได้รับการถ่ายทอดวิชาชีพการพยาบาลเพื่อ เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ดีในอนาคต ซึ่งถ้าเกิดภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในด้านดี ก็จะทำให้ นักศึกษามีความเชื่อมั่น มีคุณค่าในตนเอง รวมทั้งเกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพการพยาบาล จึงควรมีการส่งเสริมให้เกิดความคงอยู่ของภาพลักษณ์ที่ดียิ่งขึ้น อันจะก่อให้เกิดผลดีต่อวิชาชีพ การพยาบาล แต่ถ้าการศึกษาในครั้งนี้เกิดภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในด้านไม่ดีแล้วจะเป็น ข้อมูลสำคัญที่ผู้บริหารทางการศึกษา อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชคนำมาปรับปรุง ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพ เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลได้เห็นถึงอัตมโนทัศน์ของตนเอง รวมทั้ง เป็นการพัฒนานักศึกษาให้เห็นความมีคุณค่าในตนเองและคุณค่าของวิชาชีพการพยาบาลในการ เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ดีต่อไป

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล แต่ละชั้นปีและรวมทุกชั้นปีของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ศึกษาภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล แต่ละชั้นปี และรวมทุกชั้นปีของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. เปรียบเทียบภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงกับภาพลักษณ์พยาบาล วิชาชีพในอุดมคติตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปี และรวมทุกชั้นปีของคณะ พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. เปรียบเทียบภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงและภาพลักษณ์พยาบาล วิชาชีพในอุดมคติตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลระหว่างชั้นปี

### คำถามการวิจัย

1. ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปี และรวมทุกชั้นปีเป็นอย่างไร
2. ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปี และรวมทุกชั้นปีเป็นอย่างไร
3. ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงกับภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปี และทุกชั้นปีแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
4. ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงและในอุดมคติตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลระหว่างชั้นปี แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

### ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงและในอุดมคติตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2541

### คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพ หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในใจที่เป็นทั้งความคิด และความเชื่อของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อพยาบาลวิชาชีพ ตามคุณสมบัติของพยาบาลวิชาชีพ โดยประเมินจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพของสตราเซน (Strasen, 1992) ซึ่งได้แบ่งภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพตามคุณสมบัติของพยาบาลวิชาชีพไว้ 8 ด้าน คือ 1) ระดับการศึกษา 2) การมีความรู้เป็นพื้นฐาน 3) การปฏิบัติระดับวิชาชีพ 4) รูปร่างและบุคลิกภาพส่วนบุคคล 5) คำตอบแทน 6) การสนับสนุนวิชาชีพ 7) การติดต่อสื่อสารเชิงวิชาชีพ และ 8) การควบคุมตนเอง

นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (พย.บ) หลักสูตร 4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2541